

izgubile. Slovenski pesniški jezik menda teže pogreša klasične oblike kot neki drugi, že po naravi blagozvočnejši jeziki. Nekaj nam podobnega opaža pri Nemcih. Sodobni nemški pesniki se pri vsej svoji modernosti strogo drže stare metrike in celo rim. Glavni vzrok za to je najbrž v sami trdoti nemščine, ki jo s tem blažijo.

Na koncu še ena misel: pesnik se z voljo lahko marsičemu priuči, a poglavitn je vendar talent. Zato bi govoriti o krizi naše poezije pomenilo isto, kot reči, da nimamo talentov, da nimamo mladih obetajočih pesnikov. Takšna trditev pa bi bila tvegana in obenem krivična nekaterim, ki vanje ni mogoče dvomiti.

Peter Levec

MODERNIZEM IN POEZIJA MLADIH

Pred časom se je precej govorilo in pisalo (in se še, čeprav manj hrupno) o modernizmu, o konservativnosti, o krizi v poeziji, o intelektualizmu, proti njemu, zanj in še o čem.

Jaz bi se porazgovoril samo o delčku teh vprašanj:

Med drugim naši mlajši generaciji, točneje »starejši mlajši«, še vedno in vedno znova očitajo, češ da hodi po že utrlih poteh Moderne, če ne celo po stopinjah pesnikov izpred nje.

Nisem advokat ne tega ne onega, vendar skromno mislim, da je ta le malo prehuda.

Nedvomno poezija mlajše generacije formalno in jezikovno temelji na Moderni — je pa čisto nekaj drugega. Povsem kaj drugega po vsebini in po osnovnem razpoloženju, ki ga izžareva. Pesniki te generacije so šli, eni starejši, drugi mlajši, vsi pa še skoraj otroci, skozi revolucijo, skozi dobo obnove z njenimi mladinskimi delovnimi brigadami, skozi čas velikih nasprotij, upov in tudi razočaranj. Iluzije o marsikaterih vrednotah, ki so tvorile človekovo etično hrbtenico, so se razpršile. In ravno ta človek, ki išče, ki se navdušuje, ki se dviga, pa spet pada v malodušje, je pogostna tema te poezije. Ta tema pa je nova, ni tista izpred leta 1900.

Če primerjamo to poezijo s poezijo v svetu, resda ne stopa z njo popolnoma v isti korak. Ni tako nervozna ne po vsebini ne po obliki, niti ni tako ekstremna. Pač zato, ker logično rase iz drugačne tradicije in iz naših razmer, ki so kljub revolucionarnim posegom v življenje naroda še vedno bolj ali manj idilične. Pri vsem tem pa ta poezija našo stvarnost, mislim, kar lepo izraža. Seveda ne z opisovanjem zunanjih faktov, ker poezija ni dnevnik in naposled to niti ni naloga lirike. Našo stvarnost najdeš med verzi, v občutju, v ozračju, ki pesem preveva, v problematiki, v pesnikovem pogledu na življenje, o katerem govori. Pravijo, da je pesnik aparat, ki nehoti izraža atmosfero okolice in razmer, ki v njih živi. To atmosfero pa sodobni pesniški aparat nedvomno kaže.

Še o modernizmu, intelektualizmu ali kako se že temu reče.

Prepričan sem, da sodobna poezija mora zapustiti stara, varna, izhrojena pota. Sem za nov izraz, za nove forme, za nova estetska načela — sem pa tudi, in to predvsem, za zdrav razum in za zdravo logiko. Žonglirati z nerazumljivimi besedami, zahajati v ekstremnost, biti po vsi sili moderen, ker je

zdaž to moderno, se gotovo prej ali slej izkaže za jalov posel. Prepričan sem, da ni namen umetnosti, razvozlavati uganke, in da nobenemu umetniku ni cilj, brati samega sebe. Če že govorimo o krizi v poeziji, bi pomenilo krizo kvečjemu to zadnje, še večjo krizo pa, če bi pesniki molčali. A dokler v poezijo verujejo in pišejo, dokler v literarno areno prihajajo vedno nova in nova mlajša imena, se zanj ni treba bati.

Ivan Minatti

NEKAJ BESED O POEZIJI MLADIH

Zamisel ankete Radia Ljubljana je lepa, toda nanjo ni lahko odgovoriti, in to iz dveh razlogov. Prvič je vprašanje precej široko zastavljeno in nanj ni mogoče tako široko odgovarjati. Drugi razlog, ki mi otežkoča odgovor, pa je podoben pri vseh anketah: izjave so slej ko prej plod razumskih zaključkov, ki jih konkretno literarno delo kaj rado ovrže. S tem pridržkom odgovarjam tudi v tej anketi.

Najprej nekaj besed o slovenski poeziji. O nji je mogoče zadnje čase slišati vse mogoče glasove, ki si prav tako nasprotujejo, kakor ta poezija sama. Če pomislim v prvi vrsti na liriko mlajšega rodu, moram ugotoviti, da ji eni očitajo hudo in nepopoljšljivo konservativnost, z druge strani pa letijo nanjo očitki nepremišljenega modernizma. In resnica? Najti resnico v živem literarnem snovanju, kjer se križajo hotenja raznih rodov in raznih smeri, nikakor ni tako preprosto, kakor si zamišljajo nekateri recenzenti, zaskrbljeni nad usodo mladega rodu. Vsakdo odgovarja v književnosti predvsem zase, toda mislim, da lahko brez prehudih očitkov s strani prizadetih povem nekaj besed o mladi generaciji oziroma njenem pesniškem delu. Prvič: menim, da najboljši del mlade poezije ni niti v vsebinski niti v oblikovni krizi. Drugič: rezultati, ki jih je doslej pokazala mlada generacija, so na dostojni ravni, čeprav še niso dosegli svojega zenita. Tretjič: najbolj konservativni in najbolj modernistični del te generacije bosta prispevala svoj tvorni delež k razvoju slovenske poezije v našem času vsaj v enaki meri in na nič manj evropski višini, kakor so to storile prejšnje generacije. Moje gledanje na bodočnost slovenske poezije je torej vseskozi optimistično. Ta optimizem ne temelji na frazah, ampak na trdem delu, ki se mu mlada generacija ni nikoli odrekla.

Za zaključek samo še kratko besedo o bodočnosti poezije nasploh. Mnogo jadikovanj o tem kroži zadnje čase tako pri nas kot po svetu. Ali je doba poezije resda minila? Če vprašate o tem pesnika, vam bo v odgovor pribil svoj odločni: ne. Kdor sam piše, mora verjeti v poezijo in mora verjeti tudi v množice podobnih, ki poezije sicer ne pišejo, a je zato niso zavrgli. In teh tudi dandanes ni tako malo. S to tolažljivo mislijo naj zaključim.

Kajetan Kovič